vastane võitlus (Tšehhis kommunism lubatud ja liiduleping Venemaaga), Saksa ümberpiiramise lõpetamine (Tšehhil liiduleping Prantsusmaaga), majanduslike paremuste saavutamine (Tšehhi rikkad loodusvarad), siis kerkivad päevakorrale mitte ainult Sudeedi-Saksa, vaid kogu Tšehhi- ning Ida- ja Kagu-Euroopa-küsimus.

Programmilistes küsimustes on olulised kõned Hitleri külaskäigul Rooma, kus sõpruse kinnitamisel ja koostöö lubamisel öeldakse: „Tuleb luua uus Euroopa, kus aluseks on iga rahva õigus elule, tööle ja endakaitsele ja kus poliitiline tasakaal vastab riikide reaalsetele dünaamilistele jõududele. Totalitaarsete maade omavahelistes suhetes aga jäägu Alpid igavesti püsivaks piiriks."

24. aprillil Karlovy-Vary (Karlsbad) kongressil esitavadki Sudeedi sakslased oma kaugeleulatuvad nõudmised. Peamine nõue, mis jääbki ülepääsmatuks takistuseks (ja ei saanud demokraatlikule Tšehhile sobida parimagi tahtmise juures), on nõue luua kõiki sakslasi haarav iseseisev poliitiline üksus, kus sakslastel oleks võimalus rakendada rahvus-sotsialistlikku maailmavaadet. Aprillis liigutavad endid ja nõuavad suuremaid õigusi ka poolakad, ungarlased ja paater Hlinka slovakid. 23. mail alanud kogukonnavalimistel hääletab Henleini erakonna poolt 90% Tšehhi sakslasi. Valimiseelse ärevuse ajal saab piirivahejuhtumis surma kaks sudeetlast. Järgnevad pahameel ja ähvardused Saksamaal ning on kuuldusi, et sakslased kavatsevad piiri lähedusse koondunud vägedega vahele segada. 21/22. mai ööl kardetakse halvimat. Võib arvata, et olukorra rahulikuksjäämisele aitas aga kaasa Briti samaaegne samm Berliinis, kus tungivalt manitseti tagasihoidlikkusele ja anti mõista Briti kaasalöömise võimalust eventuaalses sõjategevuses. Välisriikide seisukohavõtud üldse mõjutavad tugevasti läbirääkimiste arengut. Saksamaa julgustab avalikult sudeetlasi, toetudes rahvaste enesemääramise õigusele ja süüdistades Tšehhit teiste riikide tööriistaks olemises Saksavastase preventiivsõja väljakutsumise manöövris. Inglis- ja Prantsusmaal levib meeleolu, et võimaliku konflikti korral astuvad mõlemad välja Tšehhi kaitseks. 29. aprillil ongi

Eesti kroonika 1938, lk. 10